

Dansk Folkepartis nye vækstbase: Regeringspartiernes vælgere

Socialdemokraternes rolle som hofleverandør af stemmer til Pia Kjærsgaard er slut – DFs fremgang siden valget i 2005 er hovedsagelig sket på Venstres bekostning – Også i fremtiden er det især de borgerlige partier, der har grund til at frygte vælgerflugt til DF, viser Ugebrevets vælgeranalyse – Dansk Folkeparti kan glæde sig over, at de nu også kan flytte stemmer på velfærdspolitikken

Strategiskift

DFs rolle som Socialdemokraternes onde ånd er udspillet...

... men partiet har fået nye muligheder for at vinde stemmer fra VK.

DANSK FOLKEPARTIS ROLLE som Socialdemokraternes onde ånd er tilsyneladende ved at være udspillet. Siden valget i 2005 er DF fortrinsvis gået frem på de andre borgerlige partiers bekostning, mens tilvandringer fra S næsten ikke har været til at få øje på. Og mens Pia Kjærsgaards succesfulde parti, der holder årsmøde i næste weekend, er et tiltrækkende alternativ for regeringspartiernes vælgere, er fristelsen til at stemme på DF næsten ikke-eksisterende blandt socialdemokrater.

Det fremgår af en vælgeranalyse, som Ugebrevet har udarbejdet i samarbejde med professor Jørgen Goul Andersen, Aalborg Universitet.

Intet i analysen tyder på, at Dansk Folkeparti har nået sin maksimale vælgerstilslutning – eller at de vælgere, som partiet har erobret fra S, skulle være til låns. Tværtimod står partiet med gode muligheder for at vinde både på gyngerne og karrusellerne. Når det – som under forårets Muhammed-konflikt – er værdipolitikken, der står højest på vælgerne dagsorden, er det muligt at hente lidt hos Socialdemokraterne. Når vælgerne opmærksomhed retter sig mod en mere traditionel velfærds- og fordelingspolitik, kan partiet hente stemmer fra Venstre.

At det sidste er tilfældet, kan måske virke overraskende. Lige før sommerferien lagde Dansk Folkeparti stemmer til velfærdsforligets nedskæringer på både efterløns- og folkepensionsområdet. Men tilsyneladende har vælgerne i løbet af sommeren mistet interessen for de emner. Næsten to ud af fem vælgere har ifølge Ugebrevets undersøgelse ingen holdning til forliget. Resten fordeler sig nogenlunde ligeligt mellem modstandere og tilhængere.

Dansk Folkepartis næstformand, Peter

Skaarup, glæder sig over målingen. “Skulle jeg vælge, ville jeg naturligvis foretrække, at stemmerne kom fra Socialdemokraterne, som fører en meget svingende kurs – og efter min mening ikke fortjener den store opbakning. Men vi er da glade for enhver fremgang. Og når den kommer fra Venstre, skyldes det formentlig, at partiet i de seneste måneder har haft store problemer med at holde styr på sin egen gruppe – f.eks. i sagen om kunstig befrugtning. Det må efterhånden også stå klart for vælgerne, at Venstre ikke gør nok for at skaffe bedre forhold på ældreområdet. Der er fortsat en splittelse i gruppen på det velfærdspolitiske område – f.eks. er der stadig en liberal fløj, der mener, at ulighed er godt,” siger han til Ugebrevet

Beskæftigelsesminister Claus Hjort Frederiksen (V) er dog ikke bekymret på sit partis vegne: “For en gammel valgstrateg, der har fulgt vælgervandringerne i mange år, er der tale om så små ændringer, at man ikke som politisk praktiker ville kunne lægge en strategi efter det. For mig er det altoverskyggende budskab den forbløffende stabilitet, der i virkeligheden har hersket siden valget i 2001. Intet – heller ikke i Ugebrevets analyse – tyder på, at den stabilitet er i fare. Og for mig overskygger det langt de mindre forskydninger, der har været mellem partierne i den borgerlige blok,” siger han.

“Det mest overraskende ved udviklingen er egentlig, at et forholdsvis nyt parti, der erobrer en masse nye stemmer, tager et politisk ansvar – uden at stemmerne løber tilbage, hvor de kom fra. Som gammel partisekretær i Venstre og som folketingsmedlem for partiet foretrækker jeg selvfølgelig, at Venstre får fremgang. Men overordnet set er det afgørende for os, at VKO-blok-

MM | Om analysen

Analysen er lavet på grundlag af en vælgerundersøgelse med 1.189 svarpersoner og et stort datamateriale fra Vilstrup Synovates løbende meningsmålinger, hvor ca. 9.500 svarpersoner over 18 år er blevet interviewet om deres partipræferencer i perioden april-august 2006.

ken bevarer det flertal, der blev skabt i 2001,” siger Claus Hjort Frederiksen.

Socialdemokraternes politiske ordfører, Henrik Sass Larsen, mener først og fremmest, at analysen punkterer myten om, at Dansk Folkeparti skulle være et midterparti: “Analysen viser tydeligt, at Dansk Folkeparti og dets vælgere hører hjemme i den borgerlige blok – og derfor er alle spekulationer om, at det skulle kunne samarbejde til begge sider, luftkasteller. Egentlig har vi heller ingen illusioner om at vinde de stemmer tilbage, som vi tidligere har tabt. Vi har længe været klar over, at skal vi gøre os håb om at tilbageerobre regeringsmagten, skal vi hente stemmerne fra Venstre.”

En succeshistorie

Uanset hvad man måtte mene om Dansk Folkeparti, kan man ikke komme uden om, at det i sin forholdsvis korte levetid har været en usædvanlig succes. Fra den famlende start i 1995-96, hvor vælgerne havde problemer med at skelne det fra Fremskridtspartiet, til i dag, hvor det i realiteten spiller en mere afgørende rolle for den borgelige regering end det konservative regeringsparti.

Indimellem har der været gevaldige udsving. Det første kom i efteråret 1997, hvor det – efter en intens udlændingedeбат og en solid dækning af partiets årsmøde – stormede frem fra godt 5 til 14 pct. på kun to uger.

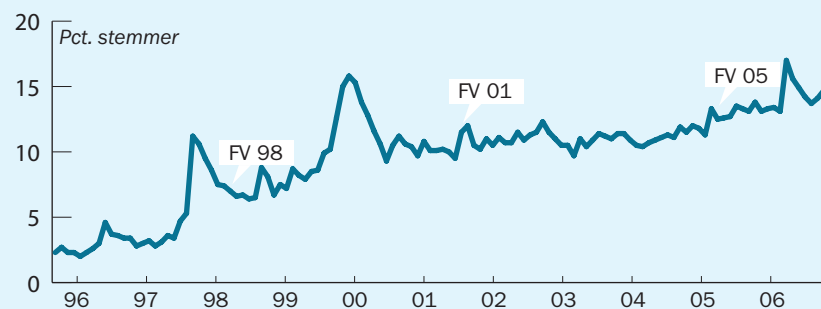
Poul Nyrup Rasmussens udnævnelse af Thorkild Simonsen som indenrigsminister, der signalerede stramninger i den daværende SR-regerings udlændingepolitik, bremsede dog næsten øjeblikkelig Dansk Folkepartis fremmarch. Og ved valget i 1998 måtte partiet nøjes med en tilslutning på 7,4 pct.

Siden er det dog atter gået fremad. Der har undervejs været store udsving – foranlediget af en intensiveret udlændingedeбат. Men dels er de efterhånden blevet mindre og mindre. Dels har de aflejret så mange stemmer, at der samlet set har været tale om en rimelig stabil fremgang. I 2001 fik man med 12 pct. af stemmerne et kanonvalg. I 2005 opnåede man en yderligere fremgang til 13,3 pct. De aktuelle meningsmålinger peger på, at partiet i øjeblikket befinder sig i omegnen af de 14 pct. – og dermed har befæstet sin position som landets tredjestørste parti. Se figur 1.

Det siger næsten sig selv, at den største del af vælgerne i begyndelsen kom fra det nu hedenangne moderparti, Fremskridtspartiet. Men Dansk Folkeparti var specielt i perioden 1998-

MM | Stabil fremgang – trods udsving

Vælgertilslutning til Dansk Folkeparti, 1995-2006

Figur 1: I betragtning af sin korte levetid har Dansk Folkeparti været en usædvanlig vælgermæssig succes.

Kilde: Søren Risbjerg Thomsen og Altinget.

2001 i stand til at tiltrække mange socialdemokrater – specielt arbejdervælgere. Sammen med Venstre, der har tiltrukket endnu flere, har det skabt fundamentet for det nuværende borgerlige flertal.

Ifølge Valgundersøgelsen 2001 bestod langt størstedelen af Dansk Folkepartis nettotilgang af vælgere, der havde stemt på Socialdemokraterne i 1998, mens vælgervandringerne til og fra VK stort set gik lige op. Hovedårsagen er velkendt: Danskerne som helhed er ikke blevet mere fremmedfjendtlige, men udlændingspørgsmålet er i løbet af 90'erne kommet til at spille en stadig større rolle for partivalget. Når det særligt er gået ud over Socialdemokraterne, er den enkle forklaring, at strammerholdningerne især har været fremherskende blandt de arbejdervælgere, som partiet stadigvæk har mange af. Det er også årsagen til, at Dansk Folkeparti i dag er det mest “ægte” arbejderparti.

Med til billedet hører dog også, at DF siden 1999 har arbejdet meget bevidst for at fastholde de frafaldne socialdemokrater ved at skabe en stadig stærkere profil på velfærdsområdet. Det gælder især klassiske områder som ældreomsorg og sundhed, hvor partiets vælgere – og Fremskridtspartiets vælgere før dem – har været relativt “socialdemokratiske”.

På velfærdsområdet som helhed er partiet placeret et sted mellem S og VK. Det gælder også på skatteområdet, hvor partiet siden Fremskridtspartiets dage har foretaget en holdningsmæssig kolbøtte. Selvom Dansk Folkepartis vælgere stadig bakker op om regeringens skattestop, er der et massivt flertal, der foretrækker velfærdsforbedringer frem for skattelettelse. Se Ugebrevet nr. 24, 2006.

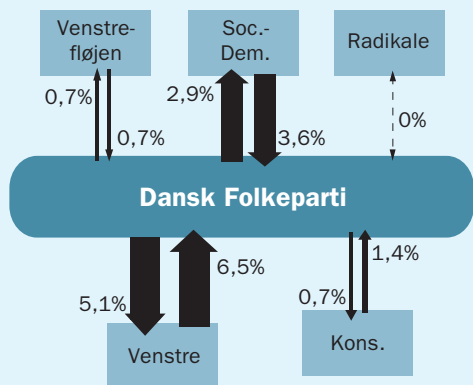
..... Ægte arbejderparti

DFs evne til at trække arbejdervælgere fra S var afgørende for magtskiftet i 2001.

MM | Nye DF-vælgere kommer fra VK

Vælgervandringer til og fra Dansk Folkeparti fra folketingsvalg 2005 til forår/sommer 2006. Pct. af aktuelle DF-vælgere¹

Figur 2: Dansk Folkeparti har – netto – fået tre gange så mange vælgere fra VK som fra S.

Note¹: Ved ikke-, sofa- og nye vælgere er ikke medtaget i analysen N=9511.
Kilde: Ugebrevet Mandag Morgen, Vilstrup Synovate og ACNielsen AIM.

V taber arbejdervælgere

Sammenligner man valget i 2005 med de aktuelle meningsmålinger, er billedet af Socialdemokratiets onde ånd vendt fuldstændig på hovedet: Dansk Folkeparti kan notere en nettotilgang fra Socialdemokraterne på 0,7 pct., mens 2,1 pct. kommer fra Venstre og De Konservative. Se figur 2.

De meget små tal afspejler selvfølgelig, at Dansk Folkeparti havde meget mere vind i sejlene i perioden 1998-2001 end fra 2005-valget til i dag. De små tal indebærer ifølge Jørgen Goul Andersen dog også, at resultatet skal tolkes med meget stor forsigtighed: "For det første viser tidligere erfaringer, at det gør en stor forskel på vandringmønstret, om Dansk Folkeparti er i stærk fremdrift eller i balance. For det andet er forskellene så små, at de selv ikke med 9.500 svarpersoner kan siges at være statistisk sikre. Under alle omstændigheder er det overordnede billede dog, at det borgerlige vælgerflertal fra 2001 har været overraskende stabilt," siger Jørgen Goul Andersen.

Når han vurderer, at tallene faktisk afspejler et nyt mønster i vælgerbevægelserne, skyldes det bl.a. en mere detaljeret analyse af, hvilke typer vælgere der har bevæget sig, og hvilken forskel der er på forårets og sommerens bevægelser.

Disse opdelinger er interessante, fordi foråret stort set stod i Muhammed-konfliktens tegn og dermed gav Dansk Folkeparti maksimale muligheder for at trække fremmedfjendtlige stemmer fra Socialdemokraterne. Analysen viser imid-

lertid, at det stort set ikke skete. Hovedårsagen til den socialdemokratiske nedtur var stemmetab til SF og De Radikale. Se figur 3.

Alt tyder på, at DF stort set har indkasseret de vælgere fra Socialdemokraterne, der er mulighed for. I dag ligger partiet først og fremmest i konkurrence med de andre borgerlige partier. I juli og august, hvor Muhammed-sagen var glemt, og vi var tilbage i den mere traditionelle dagsorden om velfærds- og fordelingspolitik, kom hele Dansk Folkepartis nettotilgang fra VK, mens der tilsyneladende var et lille tilbageløb til Socialdemokraterne.

"Når en så stor begivenhed som Muhammed-konflikten ikke kan flytte stemmer af betydning fra Socialdemokraterne til Dansk Folkeparti, må den mulighed næsten betragtes som et overstået kapitel. Det passer i øvrigt godt med de målinger, vi tidligere har foretaget af de socialdemokratiske vælgers holdning til indvandrerspørgsmålet. Så sent som i 1990 var tilslutningen til Socialdemokratiet *stigende* med graden af fremmedfjendtlighed. Allerede inden valget i 2005 var tilslutningen til partiet rekordlav blandt de fremmedfjendtlige – af den simple grund, at de for længst havde flyttet deres kryds til Dansk Folkeparti eller Venstre. Ligesom ved valget er det i dag de indvandrervenlige socialdemokrater, der flygter til SF eller De Radikale," siger Jørgen Goul Andersen.

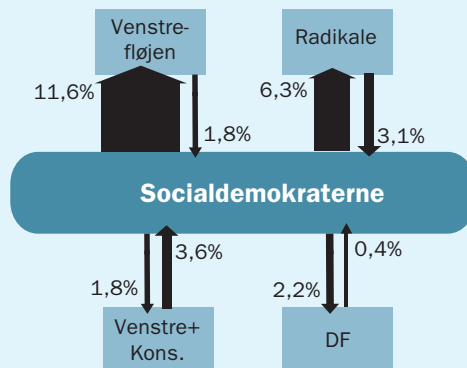
Denne nye strategiske virkelighed illustreres også af, at de arbejderstemmer, som det i begge

.....
Uden skyld i S-nedtur

Socialdemokraternes tilbagegang efter Muhammed-konflikten skyldes afvandring til SF og R.

MM | DF er langt fra S-problem nr. 1

Vælgervandringer til og fra Socialdemokraterne fra folketingsvalg 2005 til forår 2006, pct. af aktuelle S-vælgere¹

Figur 3: Hovedårsagen til den socialdemokratiske nedtur i kølvandet på Muhammed-konflikten var ikke vælgervandringer til Dansk Folkeparti, men til SF og De Radikale.

Note¹: Ved ikke-, sofa- og nye vælgere er ikke medtaget i analysen N=4738.
Kilde: Ugebrevet Mandag Morgen, Vilstrup Synovate og ACNielsen AIM.

Borgerlig konkurrence

Socialdemokraternes tilbageværende vælgere føler sig ikke fristet af DF. Det gør Venstres.

perioder er lykkedes Dansk Folkeparti at tiltrække, ikke kommer fra Socialdemokraterne, men især fra Venstre.

VK det foretrukne alternativ

Dansk Folkeparti har i dag langt tættere vælgermæssig forbindelse til de borgerlige regeringspartier end til Socialdemokraterne. Det fremgår også af svarene på et af de spørgsmål, som Ugebrevet har stillet som supplement til analy-

sen af vælgervandringerne: Hvilket parti ville vælgerne stemme på, hvis de ikke kunne stemme på deres foretrukne?

Blandt socialdemokraterne er der ingen slinger i valsen. Af de 62 pct., der overhovedet mener, at der er et alternativ, ville ca. tre fjerdedele vælge venstrefløjen (32 pct.) eller De Radikale (17 pct.). En tiendedel foretrækker V eller K, mens ca. 3 pct. peger på Dansk Folkeparti.

Socialdemokraternes mulighed for at vinde

MM | Danskerne ligeglade med velfærdsforliget

Vælgernes interesse for det omfattende velfærdsforlig, der blev indgået af et bredt flertal af Folketingets partier lige inden sommerferien, er allerede forduftet. Næsten to ud af fem vælgere har ingen holdning til, om forliget er godt eller skidt.

Det viser en meningsmåling, som Vilstrup Synovate har foretaget for Ugebrevet i perioden 14.-24. august blandt 1.189 vælgere over 18 år.

Ifølge målingen er det kun en tiendedel af befolkningen (9,4 pct.), der finder forliget "meget godt", mens en fjerdedel (25,3 pct.) finder det "ret godt". Og da der kun er henholdsvis 10,0 og 17,9 pct., der finder aftalen "meget" eller "ret" dårlig, er der samlet set en lille overvægt på 7 procentpoint af positive svar i befolkningen.

Men i betragtning af det omfattende forarbejde i Velfærdskommissionen og den hede diskussion frem til forliget er det mest overraskende, at i alt 37,2 pct. enten er neutrale – eller ikke ved, hvad de skal mene. Se figur 1.

I forligskredsen er begejstringen størst blandt de to regeringspartiers vælgere. Men selv her er der 30 pct., der ikke har nogen holdning. Mindst begejstrede er Dansk Folkepartis og Socialdemokraternes vælgere. Hos DF er der et beskedent flertal af positive, mens de socialdemokratiske vælgere vender tommelen nedad. For begge partiers vælgere er det dog karakteristisk, at "holdningsløsheden" er endnu mere udpræget: Næsten 40 pct. mener ikke noget særligt om det mest omfattende velfærdsforlig i nyere tid.

Undersøgelsen tyder på, at det eneste parti, der har tabt stemmer på forliget, er Socialdemokraterne. Der er et næsten dobbelt så stort frafald blandt de socialdemokrater, der er imod forliget som blandt partiets øvrige vælgere. For Dansk Folkeparti, hvis vælgere har været lige så negative, ser forliget ikke ud til at have haft nogen betydning.

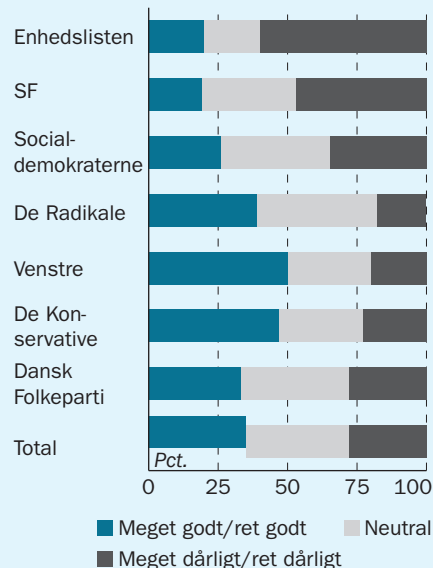
Den manglende interesse står i skærende kontrast til de mange målinger af befolkningens holdning til ændringer af efterløn og folkepension, der er foretaget i de sidste ti år. Her udgør neutrale og "ved ikke" typisk 6-8 pct. af alle svar.

Ifølge Jørgen Goul Andersen er der to nærliggende forklaringer på den manglende interesse. Dels at forliget opfattes som mindre vidtrækkende, end det i virkeligheden er. Dels at forligets bredde – kun SF og Enhedslisten er ikke med – har sat kritiske vælgere i en klemme:

"Det er kun de socialdemokratiske vælgere, der har haft mulighed for at vise deres utilfredshed, ved f.eks. at skifte til SF. Derfor er det også logisk, at det er socialdemokraterne, der taber stemmer. Dansk Folkepartis vælgere har ikke haft andre steder at gå hen."

MM | Vælgere uden særlig mening

Vælgernes holdning til velfærdsforliget¹

Figur: Mangelen på holdninger er størst blandt de mest reformkritiske partier i forligskredsen

Note¹: "Umiddelbart før sommerferien blev der indgået et velfærdsforlig, der bl.a. indebærer, at efterløn- og pensionsalderen hæves for de grupper, der i dag er under 48 år. Hvad er dit syn på velfærdsforliget: Er det et meget godt forlig, ret godt forlig, ret dårligt forlig eller meget dårligt forlig?
N= 1189.

det tabte tilbage forekommer dog højst begrænset. Af de 77 pct. af DFs nuværende vælgere, der kunne forestille sig at stemme på et andet parti, peger ca. tre fjerdedele på VK (57 pct.), mens kun 15 pct. peger på Socialdemokraterne. Se figur 4.

Taler man om vælgerflugt til DF, er det især de to borgerlige regeringspartier, der er i farezonen. Ud af de 72 pct. af VK-vælgerne, der ser en anden mulighed, peger de 40 pct. på det andet regeringsparti, 13 pct. på DF, 10 pct. på Socialdemokraterne og 7 pct. på De Radikale.

At Dansk Folkeparti også i fremtiden må sætse på at hente stemmer fra VK, kan der ikke være tvivl om. Men ifølge Goul Andersen er det stadig åbent, hvor stort et indhug der kan blive tale om: "De hidtidige bevægelser er forholdsvis små og må formentlig tilskrives, at Dansk Folkeparti med en vis succes har etableret sig som "regeringens sociale samvittighed". Når det først og fremmest rammer Venstre, er den nærliggende forklaring, at Venstre – i lighed med Dansk Folkeparti – i 2001 fik erobret mange arbejder-vælgere, der kan fristes af Dansk Folkepartis strammere udlændingepolitiske holdning kombineret med gavmildhed i ældre- og sundhedspolitikken. Så længe det går ud over V, vil det dog næppe ryste det strategiske sammenhold i den borgerlige blok. For Venstre har som det største parti nemmest råd til at afgive stemmer."

At hovedkonkurrenten er Venstre fremgår også af, at Dansk Folkepartis vælgere på det velfærdspolitiske område er mere enige med

Venstres vælgere end De Konservatives. De sidstnævnte foretrækker – som de eneste i landet – skattelettelser frem for velfærdsforbedringer.

Med så velfærdsivrige vælgere – i særdeleshed på efterlønsområdet – kan man undre sig over, at Dansk Folkeparti ikke har tabt stemmer på velfærdsforliget. Se også tekstboks. Jørgen Goul Andersen angiver tre mulige forklaringer.

Den ene er, at befolkningen – herunder DFs vælgere – simpelthen har mistet interessen for det forlig, hvis ubehagelige konsekvenser for efterløn mv. jo også først vil vise sig om 10-15 år.

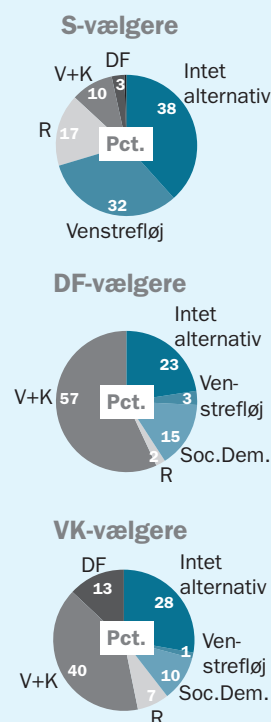
Den anden er, at de sætter endnu større pris på de stramminger for erhvervelse af permanent opholdstilladelse, som DF og regeringen ved samme lejlighed gennemførte alene.

En tredje mulighed er, at Dansk Folkeparti har været i stand til at overbevise sine vælgere om, at partiet ikke havde noget valg: "Vi har i hvert fald tidligere set, at partiets ledelse har været dygtige til at overbevise partiets vælgere om at skifte kurs. Et klassisk eksempel er EU-politikken, hvor det med vælgernes velsignelse på bare 10 år under Pia Kjærsgaards ledelse lykkedes at ændre Fremskridtspartiets tilhængerlinje til Dansk Folkepartis nuværende modstanderpolitik." siger Jørgen Goul Andersen. **MM**

Poul Albret | pal@mm.dk

MM | DF-vælgere føler sig hjemme hos VK

"Hvilket parti foretrækker du næst efter det parti, som du helst vil stemme på?"

Figur 4: DF-vælgere foretrækker VK. S-vælgere foretrækker SF og R. VK-vælgere foretrækker hinanden og DF.

Note: N=1189.

Kilde: Ugebrevet Mandag Morgen og Vilstrup Synovate.